

Załącznik do uchwały Nr 6614/2022

Zarządu Województwa Opolskiego

z dnia 14 marca 2022r.

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środków budżetu województwa opolskiego w ramach Pomocy Technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020

„Opracowanie przez beneficjenta dokumentu strategicznego wskazującego kierunki rozwoju województwa opolskiego dla polityki badawczo rozwojowej w latach 2020 - 2026” nr decyzji: RPOP.01.01.00-16-0001/18-01 z dnia 17.12.2018 r. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 Działanie 1.1 Innowacje w przedsiębiorstwach

Tabela rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. Efekty wsparcia konkurencyjności, innowacyjności i internacjonalizacji MŚP i rozwój potencjału jednostek naukowo-badawczych w województwie opolskim w perspektywie 2014-2020 w zakresie rozwiązań wymaganych do wprowadzenia do programu „fundusze europejskie dla opolskiego 2021-2027”

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
1.	Projekty realizowane w ramach Działania 1.2 RPO	Wsparcie w ramach FEO 2021-2027 powinno	IZ RPO WO	Zaprojektowanie działania nakierowanego	30.06.2023	Programowa	Rekomendacja za-	-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	WO 2014-2020 przyczyniają się do specjalizacji jednostek sektora B+R w regionie. Należy utrzymać ten trend, by działania podejmowane przez te jednostki były spójne i prowadziły do osiągnięcia zakładanych efektów. Dodatkowo korzystnie może to przełożyć się na sytuację opolskich szkół wyższych w obszarze pozyskiwania studentów i doktorantów, a także – do budowania trwa-	wzmacniać inteligentne specjalizacje regionu i koncentrować się na działaniach sprzyjających ich rozwojowi, zwłaszcza w sytuacji, w której działania te będą rozszerzeniem/ rozwinięciem interwencji podejmowanych w okresie programowania 2014-2020.		na wzmacnianie potencjału jednostek badawczo-rozwojowych sektora B+R w ramach inteligentnych specjalizacji regionalnych, premiującego dodatkowo kontynuację działań podjętych w okresie 2014-2020.		operacyjna	twierdzona w całości (realizowana)	

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	tych relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym. (s. 91-92)							
2.	Istotne będzie dalsze wspieranie działań mających na celu rozwój współpracy jednostek sektora B+R z przedsiębiorstwami. Realizowane w ramach Działania 1.2 RPO WO 2014-2020 projekty zakładają utworzenie przeznaczonych do tego laboratoriów, jednak laboratoria te znajdują się na etapie budowy, zatem	Ukierunkowanie wsparcia na działania mające na celu nawiązywanie trwałej współpracy jednostek sektora B+R z otoczeniem społeczno-gospodarczym (przedsiębiorstwami, organizacjami pozarządowymi), zwłaszcza przy założeniu wykorzystania infrastruktury badawczej powstałej	IZ RPO WO	Zaprojektowanie działania nakierowanego na wzmacnianie potencjału jednostek badawczo-rozwojowych sektora B+R w obszarze świadczenia usług dla sektora przedsiębiorstw, zwłaszcza przy wykorzystaniu infrastruktury B+R powstałej w ramach RPO WO 2014-2020.	30.06.2023	Programowa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana)	-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	istotne będzie wspieranie ich komercyjnego wykorzystania. (s. 104-105)	w ramach RPO WO 2014-2020.						
3.	W latach 2021-2027 wdrożenie innowacji planuje tylko 65,5% (78 spośród 119 badanych przedsiębiorstw). W większości przypadków prowadzona przez nie działalność innowacyjna nie jest oparta na działalności badawczo-rozwojowej. (s. 55)	Wsparcie przedsiębiorstw we wdrażaniu innowacji w ramach kolejnego okresu programowania powinno być kontynuowane, zwłaszcza w zakresie innowacji opartych na działalności badawczo-rozwojowej. Priorytetowo należy potraktować wsparcie dla	IZ RPO WO IP RPO WO (OCRG)	Zaprojektowanie wsparcia będącego kontynuacją działania 1.1 RPO WO 2014-2020 tak, by nacisk został położony na działalność innowacyjną, opartą na działalności B+R, zarówno własnej, jak i realizowanej we współpracy z jed-	30.06.2023	Programa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana)	-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
		przedsiębiorstw młodych.		nostkami badawczo-rozwojowymi.				
4.	<p>Aż 33,6% badanych (40 firm) nie zna oferty IOB z regionu.</p> <p>Tylko 16% spośród 119 badanych przedsiębiorstw zadeklarowało, że w latach 2014-2020 korzystało z usług IOB biznesu z województwa. Współpraca ta jednak najczęściej (u 14 spośród 19 podmiotów) nie wpłynęła na prowadze-</p>	<p>Uzasadniona jest kontynuacja Działania 2.3 mającego na celu wsparcie oferty usługowej IOB kierowanej do MŚP.</p> <p>Należy podejmować dalsze działania mające na celu dostosowanie działań IOB do potrzeb przedsiębiorstw, jak również promocję ich działań.</p>	<p>w zakresie wsparcia IOB: IZ RPO WO IP RPO WO (OCRG)</p> <p>w zakresie rozwoju i promocji oferty: IOB</p>	<p>W ramach tworzenia regionalnego systemu innowacji należy zaprojektować wsparcie umożliwiające łączenie (networking) przedsiębiorstw z IOB, dostosowanie działań IOB do potrzeb odbiorców (np. wskazanej w badaniu potrzeby większej wiedzy dotyczącej wprowadzania produktów na rynki</p>	30.06.2023	Programa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana)	-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	<p>nie/rozwijanie działalności B+R+I.</p> <p>Przedsiębiorstwa wskazywały na problemy z procedurami i biurokracją, które zniechęcają do korzystania z usług IOB.</p> <p>Badani przedsiębiorcy postulują silniejszą promocję działań IOB i dotarcie z ofertą do firm przez bezpośredni kontakt. (s. 72-73)</p> <p>Badani przedsiębiorcy zgłaszają potrzebę potrzeby większej wiedzy dotyczącej wprowadzania produktów</p>			<p>polskie i zagraniczne, zwłaszcza w UE), zmniejszenie obciążeń biurokratycznych oraz bezpośrednią promocją ich działań. Zmian tych powinny dokonać IOB przy wsparciu ze strony IZ/IP.</p>				

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	na rynki polskie i zagraniczne. (s. 73)							
5.	Biorąc pod uwagę założenia dokumentów nadrzędnego stopnia względem programu regionalnego (m.in. Europejski Zielony Ład), uzasadnione będzie preferencyjne traktowanie projektów uwzględniających rozwiązania proekologiczne (np. dotyczące ekoinnowacyjności). Działania w tym obszarze wpisują się w trendy rynkowe oraz perspekty-	Priorytetyzacja projektów uwzględniających zastosowanie rozwiązań proekologicznych w ramach projektu będącego przedmiotem wniosku do programu regionalnego na lata 2021-2027.	IZ RPO WO	Wydzielenie alokacji na inwestycje dotyczące wdrażania ekoinnowacji. W przypadku projektów niewpisujących się wprost w RIS 4, tj. technologii przemysłu energetycznego (w tym OZE), można zastosować kryteria oceny punktowej dla uwzględnienia w projekcie	30.06.2023	Programowa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana)	-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	wiczne kierunki rozwoju. Wsparcie projektów uwzględniających rozwiązania proekologiczne spotkało się również z uznaniem m.in. uczestników FGI. Także z analizy kosztów i korzyści (CB) można wywnioskować, iż projekty z obszaru przemysłu energetycznego (w tym OZE czy też poprawy efektywności energetycznej) cechuje wysoka efektywność kosztowa. Stanowi to dodatkowe uzasadnienie			rozwiązań proekologicznych.				

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	dla proponowanej rekomendacji. (s. 122-123, 183)							
6.	Poddziałanie 2.1.2 dotyczące wsparcia TIK w przedsiębiorstwach cieszyło się bardzo dużym zainteresowaniem przedsiębiorstw. Ponadto realizowane projekty przyczyniały się do uzyskania szeregu dodatkowych korzystnych efektów (np. wzrost zatrudnienia, wprowadzenie nowych produktów). Analiza kosztów i korzyści (CB) wykazała, że efekty	Kontynuacja działania mającego na celu wsparcie TIK w ramach programu regionalnego na lata 2021-2027.	IZ RPO WO	Kontynuacja działania 2.1.2 w ramach programu regionalnego na lata 2021-2027 przy zwiększonej alokacji środków. Zastosowanie kryteriów punktowych premiujących uzyskanie dodatkowych efektów związanych z wdrożeniem TIK (np. tworzenie nowych miejsc pracy, rozszerza-	30.06.2023	Programa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona częściowo (realizowana)	Zgodnie z perspektywą na lata 2021-2027 planowana jest kontynuacja podziałania dotycząca wsparcia w zakresie wdrażania TIK w MŚP. Mając na uwadze wysokość alokacji dla FEO 2021-2027 oraz hierarchię potrzeb wynikających m.in. z SRWO 2030, na obecnym etapie zaprogramowano

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	realizacji tego poddziałania cechuje wysoka efektywność kosztowa. (s. 113, 176)			nie oferty produktowo-usługowej). Uzasadnieniem jest wysoka efektywność kosztowa wskazanych dodatkowych efektów wdrażania dotychczasowego Poddziałania 2.1.2.				alokację niższą w odniesieniu do perspektywy 2014-2020. W chwili obecnej nie ma możliwości zwiększenia alokacji kosztem innych działań. Zgodnie z podejściem Komisji Europejskiej wsparcie TIK powinno być wdrażane poprzez instrumenty finansowe. Powyższe założenia są zgodne z aktualnym stanem procedowania.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
								Sposób wdrożenia rekomendacji uwarunkowany będzie od ostatecznych ustaleń negocjacyjnych z KE.
7.	Wsparcie dotyczące internacjonalizacji działalności jest oczekiwane ze strony przedsiębiorstw. Przykładem takiego działania w województwie opolskim było 2.4 Współpraca gospodarcza przedsiębiorstw (...). Wsparcie z tego działania przyczyniło się m.in.	Kontynuacja wsparcia działań związanych z internacjonalizacją działalności.	IZ RPO WO	Kontynuacja wsparcia działań mających na celu internacjonalizację działalności w perspektywie 2021-2027 (optymalnie przy zwiększonej alokacji środków).	30.06.2023	Programowa strategiczna	Rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana)	-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	do wzrostu współpracy, zmian w zakresie modelu biznesowego czy też rozpoczęcia / intensyfikacji aktywności na rynku zagranicznym. (s. 154-158)							
8.	Działania związane z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych w przedsiębiorstwach najczęściej ograniczają się do obszaru zarządzania, komunikacji i reklamy. Nowoczesna gospodarka w coraz większym stopniu opierać się	Ukierunkowanie wsparcia w zakresie wykorzystania rozwiązań cyfrowych w procesach produkcji mających na celu rozwój Przemysłu 4.0.	IZ RPO WO	Wydzielenie alokacji na inwestycje dotyczące wdrażania rozwiązań Przemysłu 4.0. Zastosowanie preferencji punktowych dla projektów związanych z innymi obszarami, które	30.06.2023	Programa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona częściowo (realizowana)	Nie planuje się wydzielenia alokacji na inwestycje dotyczące wdrażania rozwiązań przemysłu 4.0. Przemysł 4.0 sam w sobie jest koncepcją opisującą złożony proces transformacji

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	musi na rozwiązaniach cyfrowych stosowanych nie tylko do procesów zarządczych i obsługi, ale też procesów produkcyjnych. (s. 130-134)			będą uwzględniały zastosowanie rozwiązań Przemysłu 4.0. Potencjalne uzupełnienie wsparcia doradczego dla minimalizacji ryzyka wdrożenia FEO w tym obszarze				technologicznej i organizacyjnej przedsiębiorstw. Zgodnie z perspektywą na lata 2021-2027 przewiduje się kierunkowanie działań MŚP w dążeniu do przekształcenia względem Przemysłu 4.0, a nie wskazywanie odrębnego typu wsparcia.
9.	Wyniki badań ilustrują sytuację, w której najmniejsze podmioty dysponują relatywnie	Uzasadnione może być wydzielenie wsparcia / alokacji dla mikroprzedsiębiorstw, np. poprzez adekwatne	IZ RPO WO	W ramach danego naboru wydzielenie alokacji dla mikroprzedsiębiorstw (co można powiązać	30.06.2023	Programa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona częściowo (realizowana)	Nie planuje się wydzielenia alokacji dla mikroprzedsiębiorstw, ponieważ powstają trudności z

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	prostymi potrzebami w zakresie wsparcia (m.in. w zakresie wdrażania TIK czy też tworzenia nowej oferty produktowej/usługowej). Natomiast ich wnioski na stosunkowo niewielkie kwoty przepadają na listach rankingowych w porównaniu do dużych, wielomilionowych projektów. (s. 130-134)	zapisy regulaminów naborów na etapie wdrożenia programu.		również z maksymalną kwotą wsparcia, niższą niż w trybie ogólnym, dostępnych dla wszystkich podmiotów).				osiągnięciem założonych celów. Planuje się jedynie określenie maksymalnej kwoty wsparcia – rozwiązanie to doprowadzi do rozproszenia środków finansowych na większą ilość podmiotów zainteresowanych wsparciem.
10.	Analiza kosztów i korzyści (BC) wykazała, iż poszczególne RIS cechuje znaczne zróżnicowanie	Wykorzystanie premii punktowej dla RIS, w przypadku których efektywność koszt-	IZ RPO WO	Zastosowanie premii punktowej dla projektów z obszaru ochrony zdrowia i środo-	-	Programa operacyjna	Rekomendacja odrzucona	W dokumencie RSI WO 2030 zweryfikowano potencjał gospodarczy województwa opolskiego i

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	wanie pod względem efektywności kosztowej w zakresie takich wskaźników jak np. tworzenie nowych etatów (w tym etatów badawczych), wprowadzanie innowacji czy też aktywność w zakresie ochrony własności intelektualnej). Stanowić to może uzasadnienie dla preferencyjnego traktowania niektórych RIS w organizowanych naborach (aby zwiększyć efektywność oddziaływania FEO 2021-	towa dotychczasowej interwencji jest najwyższa.		wiska, budownictwa i przemysłu drzewnego, przemysłu energetycznego (w tym OZE) oraz technologii rolno-spożywczych.				na tej podstawie określono listę specjalizacji inteligentnych będących kluczowymi dla rozwoju regionu. Zastosowanie premii punktowej dla RIS, w przypadku których efektywność kosztowa jest najwyższa, może dyskredytować inne regionalne inteligentne specjalizacje będące również istotne w pro-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	2027 na gospodarkę regionu). (s. 178-185)							<p>cesie wzmocnienia potencjału regionu.</p> <p>Raport końcowy zostanie upowszechniony m.in. na stronie internetowej RPO WO 2014-2027, tym samym może być cennym źródłem informacji dla potencjalnych beneficjentów przy formułowaniu konkretnych działań projektowych – także przez pryzmat ich efektywności kosztowej.</p>

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
11.	Interwencja w zakresie działalności B+R przedsiębiorstw nie wpłynęła istotnie na rozpoczęcie działalności B+R przez przedsiębiorstwa, które dotychczas nie podejmowały takiej działalności. (s. 80)	Wyodrębnienie instrumentu wsparcia rozpoczęcia działalności B+R przedsiębiorstw dla podmiotów bez wcześniejszego doświadczenia.	IZ RPO WO	Wyodrębnienie w FEO 2021-2027 instrumentu, którego grupą docelową będą przedsiębiorstwa nieposiadające doświadczenia w realizacji prac B+R; najlepiej z możliwością uzyskania wsparcia doradczego w zakresie opracowania i wdrożenia tego typu projektu lub uwzględnienie na etapie wdrożeniowym odpowiednich zapisów, np. kryte-	30.06.2023	Programowa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona częściowo (realizowana)	Ważnym jest objęcie wsparciem doradczym przedsiębiorstw, które wcześniej nie podejmowały działalności B+R, jednak nie należy zamykać się wyłącznie na pomoc dla przedsiębiorstw bez jakiegokolwiek doświadczenia. Pozostałe przedsiębiorstwa (które w przeszłości podejmowały działalność w obszarze B+R) czę-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
				riów wyboru projektów lub regulaminów naboru, które w większym stopniu pozwolą poszerzyć grono aplikujących firm.				sto również potrzebują takiego wsparcia. Zgodnie z perspektywą 2021-2027 realizowane będzie wsparcie doradcze dla przedsiębiorstw bez wcześniejszego doświadczenia planujących rozpoczęcie działalności B+R, natomiast nie planuje się wyodrębnienia osobnej alokacji.

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
12.	Wsparcie działalności B+R+I w przypadku przedsiębiorstw w formie zwrotnej nie przynosi zakładanych rezultatów ze względu na ryzyko, jakim obarczone są tego typu projekty. (s. 64, 192-193)	Ze względu na ograniczone kompetencje przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności B+R+I oraz wysokie ryzyko realizacji takich projektów rekomendowane jest wykorzystanie instrumentów dotacyjnych lub mieszanych.	IZ RPO WO	Zaplanowanie w ramach FEO 2021-2027 nowego programu działań głównie o charakterze dotacyjnych lub mieszanym (pożyczka z umorzeniem) w przypadku realizacji projektów B+R+I. Ograniczenie instrumentów zwrotnych w tym zakresie do grupy docelowej składającej się z dużych przedsiębiorstw. Alternatywnie projekty badawczo-rozwojowe	30.06.2023	Programowa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona częściowo (realizowana)	Rekomendacja możliwa do wdrożenia w przypadku zgody KE na zastosowanie głównie wsparcia dotacyjnego w obszarze B+R. KE w nowej perspektywie finansowej rekomenduje szersze, niż w perspektywie 2014-2020, zastosowanie instrumentów finansowych. Zgodnie z zapisami projektu UP oraz stanowi-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
				powinny mieć charakter dotacyjny, natomiast komponent wdrożenia innowacji formę zwrotną.				skiem KE w zakresie wspierania przedsiębiorczości w ramach Programu FEO 2021-2027 nie planuje się wsparcia dla dużych przedsiębiorstw.
13.	Warunkiem skutecznego działania instytucji otoczenia biznesu jest specjalizacja oraz współpraca z różnymi podmiotami podczas realizacji inicjatyw. (s. 143)	Rekomendowane jest zidentyfikowanie kluczowych IOB dla obszarów inteligentnej specjalizacji i wsparcie ich profesjonalizacji wraz z wymogami podjęcia aktywności wsparcia rozwoju danego obszaru specjalizacji.	IZ RPO WO	Zaplanowanie w ramach FEO 2021-2027 instrumentu wsparcia i specjalizacji IOB z ofertą dedykowaną poszczególnym obszarom inteligentnej specjalizacji, obejmującym	30.06.2023	Programa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana)	-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
				mującego również aktywności związane z sieciami podmiotów w ramach tego obszaru.				
14.	W efekcie pandemii COVID-19 oraz towarzyszących jej sektorowych ograniczeń w prowadzeniu działalności gospodarczej skutkujących ograniczeniami sprzedaży przedsiębiorstwa z województwa opolskiego starały się aktywnie działać na rzecz poszukiwania nowych rynków	Dalsze wspieranie przedsiębiorstw (zwłaszcza mikro) w zakresie podnoszenia kompetencji promocyjno-marketingowych.	IZ RPO WO	Zaoferowanie zainteresowanym przedsiębiorstwom z województwa opolskiego wsparcia (doradztwo, finansowanie działań promocyjnych) w zakresie działań promocyjnych na rynku krajowym i zagranicznym.	30.06.2023	Programowa operacyjna	Rekomendacja zatwierdzona w całości (realizowana)	-

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Termin wdrożenia rekomendacji	Klasa rekomendacji	Bazowy status rekomendacji	Uzasadnienie odrzucenia lub częściowego wdrożenia rekomendacji
1	2	3	4	5	6			
	zbytu zarówno krajowych, jak i zagranicznych. (s. 220-221)							